

# Tomasz Wałek

---

## Lokalne programy prewencyjne w Polsce

---

Kultura Bezpieczeństwa. Nauka-Praktyka-Refleksje nr 19, 247-258

---

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej [bazhum.muzhp.pl](http://bazhum.muzhp.pl), gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KULTURA BEZPIECZEŃSTWA  
NAUKA – PRAKTYKA – REFLEKSJE  
Nr 19, 2015 (247–258)

## LOKALNE PROGRAMY PREWENCYJNE W POLSCE

## LOCAL PREVENTION PROGRAMS IN POLAND

TOMASZ WAŁEK  
Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie

### ABSTRACT

One of the main tasks of public administration is to ensure order and security of citizens. Sense of security is basic condition of economic and social development and family's happiness. Threats affecting many areas of social life to meet social expectations, various administrations and service inspections and guards, and other entities responsible for the development of public safety and order take on a daily number of steps to reduce the existing threats. The publication is designed to characterize the local prevention programs - in force in the province of Malopolska.

### KEY WORDS

Security, police, prevention programs, local community

### ABSTRAKT

Jednym z podstawowych zadań administracji powiatowej jest zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli. Poczucie bezpieczeństwa jest podstawowym warunkiem rozwoju gospodarczego i społecznego

oraz szczęścia rodzinnego. Zagrożenia dotyczą wiele obszarów życia społecznego, aby spełnić oczekiwania społeczne, różnego rodzaju administracje oraz służby inspekcje i straże, a także inne podmioty odpowiedzialne za kształtowanie bezpieczeństwa i porządku publicznego podejmują na co dzień szereg działań zmierzających do ograniczenia występujących zagrożeń. Publikacja ma na celu scharakteryzowanie lokalnych programów prewencyjnych - obowiązujących na terenie województwa małopolskiego.

#### SŁOWA KLUCZE

Bezpieczeństwo, policja, programy prewencyjne, społeczność lokalna



#### WSTĘP

Kwestia poczucia bezpieczeństwa, a także ściśle z nim związanego faktycznego stanu bezpieczeństwa wpływa w coraz większym stopniu tak na całe życie, jak i na konkretne decyzje podejmowane przez mieszkańców dużych miast. Przy czym nie dotyczy to tylko niebezpieczeństwa związanego z zagrożeniem międzynarodowym terroryzmem czy konfliktami zbrojnymi, ale głównie przestępczości kryminalnej, od drobnej, takiej jak wandalizm, kradzieże kieszonkowe przez kradzieże samochodów, rozboje i wymuszenia, aż do działań grup zorganizowanych, gwałtów i zabójstw. Dzieje się tak nie tylko w gettach metropolii obu Ameryk i Afryki Południowej, ale także w miastach europejskich. Prewencja powinna mieć pierwszeństwo przed represją, albowiem tak naprawdę wielu źródeł przestępczości w ogóle nie można zwalczyć środkami karnymi. Metody oddziaływania prewencyjnego mogą być zastosowane wcześniej, kiedy nie utrwaliły się jeszcze kryminogenne style życia i przestępcze kariery. Należy podjąć stosowne działanie, zanim przestępstwo zostanie popełnione, gdyż zapobieganie przestępczości poprzez oddziaływanie na sprawcę popełnionego już przestępstwa stanowi reakcją spóźnioną, skuteczną w stopniu znacznie ograniczonym. Działanie w ramach polityki kryminalnej nie oznacza bynajmniej lekceważenia represji jako środka oddziaływania na społeczeństwo<sup>1</sup>. Zapobieganie przestępczości nie sprowadza się do alternatyw „zapobiegać czy karać?”, albowiem obie formy działania są nieodzowne w każdym

---

1 Żaróń Z., Prewencja Kryminalna. Podstawowe terminy, ASD, Warszawa 2003, s. 17.

społeczeństwie. Skoncentrowanie uwagi na zapobieganiu wynika z faktu, że było ono przez wiele lat zapoznanym celem polityki kryminalnej. Konieczność takich działań w skali jednostkowej, sąsiedzkiej, gminnej oraz w skali państwa nie budzi obecnie wątpliwości.

#### POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA W POLSCE

Centrum Badań Opinii Publicznej co roku przeprowadza badania na temat: recepcji bezpieczeństwa publicznego. W opinii prawie dwóch trzecich badanych (64%) Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie<sup>2</sup>. Mniej więcej w połowie minionej dekady, po długim okresie negatywnych ocen, poczucie bezpieczeństwa zaczęło się umacniać – jego apogeum CBOP odnotowało dwa lata temu, gdy pozytywne opinie na ten temat wyrażało trzy czwarte ankietowanych. Obecnie oceny stanu bezpieczeństwa w kraju kształtują się na nieco niższym poziomie, porównywalnym z tym, jaki rejestrowany był przed rokiem. W ciągu dwunastu miesięcy nie zmieniły się opinie na temat bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Zadowolenie w tym względzie jest niemal powszechne – wyraża je dziewięciu na dziesięciu respondentów (89%), najwięcej od końca lat osiemdziesiątych. Poczucie bezpieczeństwa jest częstsze wśród badanych lepiej wykształconych i dobrze oceniających swoje warunki materialne. Pozytywnym opiniom o stanie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania sprzyja też życie w małej miejscowości – na wsi lub w mieście do 20 tys. ludności. Stabilne pozostają oceny zagrożenia przestępczością. Dwie piąte ankietowanych (39%) obawia się, że może paść ofiarą przestępstwa, natomiast trzy piąte (60%) nie odczuwa takiego zagrożenia. Nieco częstsze od osobistych są obawy o bezpieczeństwo członków najbliższej rodziny – grupy pesymistów i optymistów są w tym przypadku niemal równoliczne (48% wobec 50%). Poczucie zagrożenia przestępczością jest częstsze wśród kobiet niż mężczyzn, ponadto sprzyja mu gorsze wykształcenie, zamieszkiwanie w większej miejscowości oraz złe oceny własnych warunków materialnych. W ciągu ostatnich pięciu lat co piąty Polak (21%) padł ofiarą jakiegoś przestępstwa. Mniej więcej co siódmy (15%) deklaruje, że został okradziony, a co dwunasty (8%) doświadczył włamania (do domu, mieszkania, domku na działce, piwnicy czy budynków gospodarczych). Nieliczni zostali w tym czasie napadnięci i obrabowani (3%), pobici lub umyślnie zranieni (2%) bądź też byli ofiarami innych przestępstw (5%). Sytuacji takich częściej doświad-

2 CBOS., *Opinie o bezpieczeństwie Narodowym*, PKJDA, Warszawa, 2013, s.9.

czyli – według własnych deklaracji – mieszkańcy większych miejscowości, badani lepiej wykształceni, dobrze sytuowani, niezadowoleni ze swoich warunków materialnych, a także niepraktykujący religijnie. Większość respondentów uważa, że Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie. W społeczeństwie niemal powszechne jest zadowolenie ze stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania i najbliższej okolicy – częściej wyrażają je mieszkańcy wsi i małych ośrodków miejskich. Opinie badanych zależą nie tylko od osobistych doświadczeń, ale także od cech społecznych, takich jak poziom zamożności czy wykształcenia. Mimo iż osoby lepiej sytuowane i wykształcone częściej padają ofiarą przestępstw, ich oceny stanu bezpieczeństwa są, ogólnie rzecz biorąc, bardziej korzystne.

#### STRATEGIA ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA

Strategia to kompleksowe działania, mające na celu wytyczanie celów oraz ich realizacja. W przypadku sfery szeroko rozumianego bezpieczeństwa, a głównie zapobiegania i zwalczania przestępczości powinna oznaczać planowanie takich działań, które mają na celu wyeliminowanie lub ograniczanie zjawisk przestępczych. W każdej strategii określony musi być czas wykonywania poszczególnych czynności i efekty jakie te działania powinny przynieść. Zadaniem strategii jest dostarczenie podstaw racjonalnego działania<sup>3</sup>. Ważne jest również położenie nacisku na te działania, które wydają się być najskuteczniejsze oraz konieczne jest podejmowanie prawidłowych decyzji, to znaczy takich, które powinny się wzajemnie wspierać i uzupełniać, aby w rezultacie utworzyć konsekwentny układ. Budowa prawidłowej infrastruktury lokalnej lub jej poprawa ma niebagatelny wpływ na poprawę bezpieczeństwa. Jako przykład można podać tu chociażby budowę bezpiecznych dróg, autostrad czy remonty zniszczonych nawierzchni. Te przedsięwzięcia mogą znacznie przyczynić się do zmniejszenia wypadków drogowych, ograniczenia ich rozmiarów i ilość ofiar tych zdarzeń. Aby podejmować odpowiednie działania w zakresie poprawy bezpieczeństwa oraz planować środki finansowe konieczne na realizację tych zadań, samorzady muszą podejmować odpowiednie przedsięwzięcia umożliwiające dogłębne zdiagnozowanie problemów społecz-

---

3 Bieniecki J., Szczupak B., *Strategia rozwoju lokalnego*. [w] Zarządzanie strategiczne rozwojem lokalnym i regionalnym, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Katowice, 2001, s. 61-80.

nych i zjawisk patologicznych, które dotyczą daną społeczność<sup>4</sup>. W tej sferze, samorządy terytorialne mają duże możliwości. Realizują je poprzez analizę życia swojej społeczności. Może się to odbywać poprzez badanie świadomości danego społeczeństwa i zbieranie wśród obywateli opinii dotyczących różnych aspektów ich życia. Dużą rolę ogrywa tu współpraca samorządów z różnymi lokalnymi instytucjami, które są ustawowo powołane i odpowiedzialne za zwalczanie przestępczości oraz walkę z pojawiającymi się zagrożeniami. Chodzi tu głównie o Policję, prokuraturę, sądy ale również o ośrodki pomocy społecznej, służbę zdrowia i inne instytucje lokalne. Analizowanie dokumentacji zgromadzonej w tych instytucjach pozwala na zdobycie wiedzy o rzeczywistości społecznej w ujęciu formalnym. Wiedza ta odnosi się zarówno do jednostki funkcjonującej w określonej grupie jak i całego społecznego środowiska. Raporty z takich badań określonych zjawisk mają ogromny wpływ na opracowanie i wprowadzanie odpowiednich projektów i programów profilaktycznych. Pomagają szybciej i bardziej precyzyjnie określić dziania mające na celu przeciwdziałaniu zjawiskom negatywnych. Po tak dokładnie poczynionych przygotowaniach oraz korzystając z pomocy różnych instytucji, specjalistów, samorządy tworzą odpowiednią lokalną strategię, jak również mogą wykorzystywać istniejące już programy profilaktyczne takie chociażby jak: „Bezpieczne Miasto”, „Bezpieczny Powiat”, „Bezpieczna Gmina”.

Sfera ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz przeciwdziałanie przestępczości i innym patologiom na poziomie lokalnym, przypisana jest przede wszystkim wyspecjalizowanym do tego służbom oraz samorządowi terytorialnemu. Jednakże ważną rolę w tej dziedzinie odgrywa społeczna postawa, zarówno jednostki jak i całej grupy społecznej zamieszkującej dany obszar, która obok działalności wspomnianych instytucji może w znacznym stopniu przyczynić się do przeciwdziałania przestępczości. Najlepsze efekty w każdej dziedzinie życia, w tym także w budowaniu stabilnego i bezpiecznego społeczeństwa ma wspólna troska i wspólne działanie tak instytucji państwowych, organizacji społecznych jak i każdej jednostki określonej społeczności. Pozytywna współpraca społeczeństwa i organów ustawowo powołanych do ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego jest bardziej skuteczna, a korzyści

4 Kot J., *Rozwój lokalny – jego istota, cele i czynniki*. [w] *Ekonomiczne i środowiskowe aspekty zarządzania rozwojem miast i regionów*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2001 r., s. 137-162.

z niej wynikające zauważane są po obydwu stronach takiej działalności. Ze strony samorządów terytorialnych i instytucji państwowych, ważna w tym zakresie jest prawidłowa integracja społeczności lokalnych, podnoszenie wrażliwości obywateli na problemy innych, a także te dotyczące funkcjonowania całego środowiska. Budowanie wspólnego dobra poprzez społeczne zbliżenie ludzi do siebie, wypracowywanie sposobów prawidłowego komunikowania się, szukania i podzielenia wspólnych wartości. Każdy obywatel, który chce czuć się bezpiecznie, powinien sam interesować się problemami dotyczącymi jego najbliższego otoczenia, które mają wpływ na sprawy bezpieczeństwa. Dużą rolę odgrywa tu szeroka edukacja społeczności lokalnych, mająca na celu podniesienie świadomości o możliwości zaistnienia zagrożeń oraz przekazanie wiedzy dotyczącej skutecznych metod ich eliminowania. W każdym obszarze życia społeczeństwa lokalnego obserwujemy wiele zachowań i czynników prowadzących do wzrostu przestępczości czy patologii społecznych. Bezpieczeństwo w miejscach publicznych czy w miejscu zamieszkania, zagrożenie bezpieczeństwa w szkole, w środkach komunikacji publicznej, w ruchu drogowym, przemoc domowa, to tylko niektóre obszary, w których praktycznie każdego dnia dochodzi do czynów kryminogennych. Często przechodzimy nad nimi do porządku dziennego, uznając, że jeżeli nie dotyczą nas bezpośrednio, to nie musimy reagować. Taka postawa obywatela, choć niejednokrotnie uzasadniona obawą o własne życie i zdrowie, wzbudza czy to u zwykłego chuligana, czy też u potencjalnego groźnego przestępcy, poczucie bezkarności i przyzwolenia na jego postępowanie. Dlatego na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa we własnym otoczeniu ma wpływ aktywizacja społeczności lokalnych oraz każdego obywatela. Może przejawiać się to chociażby w zachęcaniu do przekazywania odpowiednim służbom informacji, wynikających z obserwacji swojego środowiska, a dotyczących przestępstw, wykroczeń czy różnych patologii społecznych<sup>5</sup>. Często brak takich informacji podyktowana jest rozumieniem takiego działania w aspekcie donosicielstwa. Polski system prawny umożliwia społecznościom lokalnym tworzenie różnych grup samoobrony, ale działających tylko i wyłącznie profilaktycznie. Funkcjonowanie takich obywatelskich organizacji może odbywać się w ścisłej współpracy z Policją i lokalnymi

---

5 Brol R., *Praktyka planowania strategicznego w skali lokalnej – studium przypadków*. [w] *Gospodarka lokalna w teorii i w praktyce*. Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nr 734, Wrocław 1996, s. 120-134.

władzami samorządowymi bądź też niezależnie od nich. Wiadomo jednak powszechnie, iż takie formacje w niektórych społecznościach są bardzo wskazane a niejednokrotnie mogą odgrywać pozytywną rolę w systemie bezpieczeństwa obywateli na poziomie lokalnym. Pod różnymi nazwami powstawały programy, uwzględniające partycypację obywateli na rzecz bezpieczeństwa. Działania w ramach „sąsiedzkiej czujności”, „samopomocy sąsiedzkiej” czy „straży obywatelskiej” miały głównie na celu zmniejszenie anonimowości danej społeczności oraz poznanie zagrożenia bądź ryzyka jego wystąpienia na danym obszarze. Działalność nieformalnych grup samoobrony ogranicza się jedynie do kontroli najbliższego otoczenia, np. pilnowanie samochodów na parkingu osiedlowym, podejmowanie poczty ze skrzynek nieobecnych sąsiadów. Grupy takie mogą również przyjmować formy zinstytucjonalizowane, a przez to otrzymywać od instytucji publicznych, Policji, władz lokalnych wsparcie zarówno organizacyjne jak i finansowe.

#### PROGRAMY PREWENCYJNE

W celu polepszenia zarówno poczucia bezpieczeństwa, jak i faktycznego bezpieczeństwa, policja prowadzi, we współpracy z organami samorządu terytorialnego, różne programy prewencyjne. Założeniem większości z nich jest wcielanie w życie filozofii tzw. *community policing*, czyli policji bliskiej członkom społeczności lokalnej, znającej jej problemy i adekwatnie na nie reagującej. Ma to być realizowane poprzez<sup>6</sup>:

- zapobieganie i redukcja przestępczości;
- ograniczanie takich zagrożeń porządku publicznego, jak prostytucja, wandalizm, spożywanie alkoholu w miejscach publicznych itp.;
- podnoszenie poziomu poczucia bezpieczeństwa ludzi;
- poprawę relacji między policją a społeczeństwem;
- poprawę standardu życia w dzielnicach.

Zapewnienie obywatelom bezpieczeństwa, związane jest bezpośrednio z odpowiedzialnością i kompetencjami. Powyższa charakterystyka zarówno poczucia bezpieczeństwa w Polsce przez społeczeństwo jak i opis obowiązujących programów prewencyjnych w Polsce pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących możliwości, jakie stoją przed służbami odpowiedzialnymi w Polsce w zakresie zapewnienia poziomu bezpieczeństwa. Programy prewencyjne powinny być wypracowane w trudzie

6 Skrabacz A., Bezpieczeństwo społeczne. Podstawy teoretyczne i praktyczne. ELIPSA, Warszawa 2012, s.78.



współpracy pomiędzy różnymi podmiotami, gdzie celem nadrzędnym jest najpierw przeprowadzenie analizy bezpieczeństwa na podstawie wskazania i oceny zagrożeń wraz z oszacowaniem ryzyka, a następnie utworzenie skutecznej prewencji. Wszystkie podmioty zaangażowane w tworzenie celów i zadań związanych z prewencją – powinny współdziałać ze sobą, opierając się na wspólnym celu. Do grona tych podmiotów zaliczyć można w szczególności, w grupach: straży wyspecjalizowanych: Straż Graniczną, Straż Gminną (Miejską), służby pogotowia, instytucje jak i organizacje rządowe i pozarządowe. Przepisy szczegółowe i wytyczne wskazują również obywateli, jako partnerów w planowanych działaniach. Najczęściej występującymi sposobami współpracy są: wymiana posiadanych informacji, wspólne służby i szkolenia, podejmowanie działań na wniosek współdziałających partnerów, przekazywanie dokumentacji, udzielanie pomocy, udostępnienie posiadanych sił i środków.

Szczególnym dobrem wymagającym ochrony ze strony administracji publicznej jest bezpieczeństwo życia i zdrowia ludzkiego oraz mienia społecznego<sup>7</sup>. W obowiązujących rozwiązaniach legislacyjnych gminy otrzymały niezależność i swobodę podejmowania decyzji w zakresie podejmowanych działań, które jednak powinny być podporządkowane przypisanym im zadaniom. Analiza ustawowych działań i zadań gmin wskazuje, że bezpośrednio lub pośrednio wpływają one na poziom bezpieczeństwa publicznego.

Zaangażowanie władz lokalnych w proces kształtowania bezpieczeństwa publicznego i współdziałanie w tym zakresie z Policją, strażą pożarną i innymi strażami oraz służbami stanowi ważny element w rozwiązywaniu problemów społecznych. Tym bardziej, że samorządy lokalne są zobowiązane do wykonywania zadań publicznych, własnych, które są bezpośrednio lub pośrednio związane z bezpieczeństwem. W gminie w szczególności obejmują one sprawy: ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomości, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej; gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego; ochrony zdrowia; porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego; utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych czy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

---

7 Korcz A., *Bezpieczeństwo wewnętrzne Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2002, s. 54.

Poniżej zostały omówione lokalne programy prewencyjne realizowane w województwie małopolskim na terenie miasta Krakowa<sup>8</sup>.

### „ZINTEGROWANA POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA”

ZPB – to program adresowany do mieszkańców Krakowa, którego celem jest stworzenie bezpiecznej przestrzeni w miejscu pracy, nauki, zamieszkania i wypoczynku). W 1996 roku Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie rozpoczęła współpracę z Policją holenderską z regionu Hollands Midden. W tym początkowym okresie udało się wykształcić główne kierunki współdziałania związane m.in. ze – szkoleniami, wymianą informacji, organizacją służb policyjnych, a także poprawą poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, czy też wypracowania modelowych rozwiązań w bieżących kontaktach z administracją samorządową. W swym pierwszym etapie, projekt Zintegrowanej Polityki Bezpieczeństwa (ZPB) był realizowany eksperymentalnie, jako projekt centralny – koordynowany przez Komendę Główną Policji. Nie nosił on wtedy obecnej nazwy. Funkcjonował, jako „Platforma bilateralna współpracy Polska – Holandia”. Z czasem Projekt stał się w Małopolsce projektem regionalnym, koordynowanym przez KWP przy wsparciu i doradztwie kolegów z Policji i samorządu holenderskiego. W ostatnim okresie zaczął przybierać bardzo intensywną formę – na chwilę obecną jest realizowany w na terenie każdego powiatu województwa małopolskiego w obszarze placówek oświatowych (Szkoły Podstawowe, Gimnazja, placówki ponadgimnazjalne) oraz na terenie uczelni wyższych Krakowa (Akademia Górniczo – Hutnicza; Politechnika Krakowska; Krakowska Akademia; Uniwersytet Ekonomiczny; Uniwersytet Rolniczy; Akademia Wychowania Sportowego). Projekt Zintegrowanej Polityki Bezpieczeństwa w obszarze placówek oświatowych i uczelni wyższych ma swoje ramy formalne. Stopień realizacji wszystkich zadań związanych ze Zintegrowaną Polityką Bezpieczeństwa prowadzony jest dwutorowo. Pierwszy etap odbywa się na poziomie placówki oświatowej, która dokonuje oceny efektywności podejmowanych działań. Drugi etap odbywa się w trakcie audytu przed certyfikacyjnego, dokonywany jest on raz w roku w miesiącu maju – czerwcu. Pozytywnym osiągnięciem projektu ZPB jest wzrost świadomości dotyczącej bezpieczeństwa wśród społeczeństwa. Przemawia za tym także liczba placówek przystępujących do projektu oraz partnerów wspierających je w tych działaniach. Dodat-

---

8 <http://malopolska.policja.gov.pl/> z dnia 01.05.2015r.

kowo tworzy się ciągłość działań profilaktycznych – począwszy od szkoły podstawowej do uczelni wyższej włącznie. W placówkach oświatowych prowadzone są dodatkowe zajęcia, które wcześniej nie były uwzględniane w programach profilaktycznych. Przeprowadzono także inwestycje związane z infrastrukturą wewnętrzną, jak i zewnętrzną, poprawiające bezpieczeństwo, a związane z projektowaniem bezpiecznych przestrzeni. W przedsięwzięciu uczestniczy już 300 szkół Małopolski wszystkich szczebli edukacyjnych. W 2014 roku przypadał jubileusz 10-lecia projektu Zintegrowanej Polityki Bezpieczeństwa.

#### **“ZAGROŻENIA W SIECI – PROFILAKTYKA, REAGOWANIE”**

Od 2012 r realizowany jako nowatorski i unikatowy w skali kraju projekt dotyczący przeciwdziałania cyberzagrożeniom. Projekt powstał jako odzew na zapotrzebowanie zgłaszane przez nauczycieli i rodziców, którzy dostrzegają problemy z jakimi spotykają się dzieci – już w Szkołach Podstawowych. Dzięki wsparciu i zaangażowaniu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego udało nam się opracować założenia projektu. Od samego początku w jego realizację jako partnerzy – oprócz Policji - włączyli się przedstawiciele Naukowej i Akademickiej Sieci Komputerowej (NASK) oraz Kuratorium Oświaty w Krakowie. Prowadzone działania edukacyjne i informacyjne związane z tematyką cyberzagrożeń, obejmują dzieci z klas czwartych, piątych i szóstych wszystkich Szkół Podstawowych województwa małopolskiego, a także nauczycieli pracujących z tymi uczniami, jak również ich rodziców. Przedsięwzięcie to wdrożono w 1200 szkołach całego województwa. Od początku, 100 przeszkolonych policjantów przeprowadziło szkolenia z 130 tys. dzieci, 25 tys. rodziców i 12 tys. nauczycieli. Adresatami projektu są dzieci klas 4-6 szkoły podstawowej. Głównym założeniem jest przedstawienie jak efektywnie i bezpiecznie korzystać z internetu, jak reagować na internetowe zagrożenia oraz w jaki sposób ich unikać.

#### **„NOC STOP”**

Program prewencyjny: “Noc Stop” – realizowany przez Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie mający na celu przeciwdziałanie kradzieżom pojazdów. Jego istotą jest oznakowanie hologramami pojazdów, których właściciele deklarują, iż z reguły nie będą się nimi poruszać w godzinach nocnych – między godzinami 23.00 a 5.00. Warun-

kiem przystąpienia do akcji jest odpowiednie – dobrowolne oznakowanie pojazdu specjalną naklejką z hologramem. Kierowcy pojazdów, oznakowanych w sposób umożliwiający identyfikację przez Policję, a znajdujących się w tym czasie w ruchu, muszą liczyć się z ewentualnością kontroli drogowej. Oprócz tego policjanci wydziału ruchu drogowego w 2014 prowadzili także kontrole ukierunkowane na sprawdzanie norm czasu pracy kierowców (przeprowadzono 7.299 takich kontroli), warto wymienić in. akcje „Prędkość” czy „Pasy”, „Bus”. Działania te planowane są również przez cały 2015r.

#### “ZIELONA STREFA”

Policja w ramach realizacji zadań ustawowych w zakresie przeciwdziałania, wykrywania jak i ścigania sprawców przestępstw i wykroczeń podejmuje działania ukierunkowane na zwalczanie przejawów niehumanitarnego traktowania zwierząt. Organy administracji publicznej podejmują działania na rzecz ochrony zwierząt, współdziałając w tym zakresie z odpowiednimi instytucjami organizacjami krajowymi i międzynarodowymi. Program prewencyjny „Zielona strefa” polega na poinformowaniu Policji, poprzez bezpośredni kontakt z funkcjonariuszem Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Krakowie informacji o znęcaniu się nad zwierzętami m.in. poprzez ich torturowanie, przetrzymywanie w niewłaściwych warunkach bytowania lub jakichkolwiek innych czynnikach stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia.

Systematyczna praca małopolskich policjantów przynosi coraz lepsze efekty- działania prewencyjne wpływają pozytywnie na obniżenie ilości przestępstw. Zatem stan bezpieczeństwa znacząco z roku na rok ulega poprawie.

#### ZAKOŃCZENIE

Zapewnienie obywatelom bezpieczeństwa, związane jest bezpośrednio z odpowiedzialnością i kompetencjami. Powyższa charakterystyka zarówno poczucia bezpieczeństwa w Polsce przez społeczeństwo jak i opis obowiązujących programów prewencyjnych w Polsce pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących możliwości, jakie stoją przed służbami odpowiedzialnymi w Polsce w zakresie zapewnienia poziomu bezpieczeństwa. Programy prewencyjne powinny być wypracowane w trudzie współpracy pomiędzy różnymi podmiotami, gdzie celem nadrzędnym jest najpierw przeprowadzenie analizy bezpieczeństwa na podstawie wskaza-

nia i oceny zagrożeń wraz z oszacowaniem ryzyka, a następnie utworzenie skutecznej prewencji. Wszystkie podmioty zaangażowane w tworzenie celów i zadań związanych z prewencją – powinny współdziałać ze sobą, opierając się na wspólnym celu. Do grona tych podmiotów zaliczyć można w szczególności, w grupach: straże wyspecjalizowanych: Straż Graniczną, Straż Gminną (Miejską), służby pogotowia, instytucje jak i organizacje rządowe i pozarządowe. Przepisy szczegółowe i wytyczne wskazują również obywateli, jako partnerów w planowanych działaniach. Najczęściej występującymi sposobami współpracy są: wymiana posiadanych informacji, wspólne służby i szkolenia, podejmowanie działań na wniosek współdziałających partnerów, przekazywanie dokumentacji, udzielanie pomocy, udostępnienie posiadanych sił i środków.

#### BILIBOGRAFIA

1. Bieniecki J., Szczupak B., *Strategia rozwoju lokalnego*. [w] Zarządzanie strategiczne rozwojem lokalnym i regionalnym, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Katowice, 2001, s. 61-80.
2. Brol R., *Praktyka planowania strategicznego w skali lokalnej – studium przypadków*. [w] Gospodarka lokalna w teorii i w praktyce. Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nr 734, Wrocław 1996, s. 120-134.
3. CBOS., *Opinie o bezpieczeństwie Narodowym*, PKJDA, Warszawa, 2013, s.9.
4. Korcz A., *Bezpieczeństwo wewnętrzne Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2002, s. 54.
5. Kot J., *Rozwój lokalny – jego istota, cele i czynniki*. [w] Ekonomiczne i środowiskowe aspekty zarządzania rozwojem miast i regionów, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2001 r., s. 137-162.
6. Skrabacz A., *Bezpieczeństwo społeczne. Podstawy teoretyczne i praktyczne*, ELIPSA, Warszawa 2012, s.78.
7. Żaroń Z., *Prewencja Kryminalna. Podstawowe terminy*, ASD, Warszawa 2003, s. 17.
8. <http://malopolska.policja.gov.pl/> z dnia 01.05.2015r.

Mgr TOMASZ WAŁEK – magister nauk o kulturze fizycznej, asystent w Zakładzie Zarządzania na Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie, autor wielu publikacji dotyczących bezpieczeństwa i zarządzania w zakresie turystyki. Członek Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego oraz EUROPEAN ASSOCIATION for SECURITY.